

Hee Kim en de Gyungi Foundation ons uitnodigden om een eerste editie te organiseren in Seoul in december van dat jaar. Ondanks de hallucinant korte voorbereidingstijd én het beperkte budget besloten we op de uitnodiging in te gaan en onze ideeën aan de praktijk te toetsen. Een groep van tien artiesten uit verschillende disciplines werd samengesteld: Kang Dal Bae (theatermaker, Zuid-Korea), Jin-Ah Choi (theatermaakster, Zuid-Korea), André Erlen (theatermaker, Duitsland), Mervin Espina (auteur, Filippijnen), Paul Hendrikse (beeldend kunstenaar, Nederland), Chul Seong Lee (theatermaker, Zuid-Korea), Seulgi Lee (beeldend kunstenaar, Frankrijk/Zuid-Korea), Jochen Roller (choreograaf, Duitsland), Joned Suryatmoko (theatermaker, Indonesië) en Daniel Yeung (choreograaf, Hongkong). In de plaats van een te verwachten en voorziene dramaturg, beslisten we om twee ‘moderatoren’ uit te nodigen als externe ogen en aanvuurders van de dialoog: één uit Azië en één uit Europa. Deze beslissing stoelde op de gedachte dat zij, net als de artiesten, in hun rol en praktijk te maken zouden krijgen met de ‘suspension of difference’, met een interactie tussen Europese en Aziatische denk- en werkmodellen.

Als thematisch kader voor Monsoon #1 werd, in overleg met moderatoren Helly Minarti (Indonesië) en Florian Malzacher (Duitsland), beslist om te focussen op de idee ‘onderhandeling’: hoe onderhandelen artiesten in groep over de verschillende werkstrategieën die ze willen hanteren? Een paar weken voor de eigenlijke start van het project werd een weblog geactiveerd om de artiesten de kans te geven om hun strategieën reeds voor te stellen, en met elkaar in dialoog te treden.

De praktische en inhoudelijke organisatie van Monsoon #1 verliep echter moeizaam. Al tijdens de voorbereidingen botsten we op hindernissen van de transculturele communicatie. Soms was er een wekenlang stilzwijgen van Koreaanse zijde. Er werd nooit ‘nee’ gezegd, dit werd gesugereerd op impliciete wijze. De selectie van de Koreaanse artiesten gebeurde slechts op de valreep en twee onder hen bleken geen Engels te spreken... Transculturalisme mag dan al volgens ene Claude Grunitzky een *trademark* zijn, de realiteit van een artistiek uitwisselingsproject staat veraf van de hippe levens van de gefêteerde dj’s of fotomodellen in zijn boek *TM Transculturalism. How the world is coming together*.³ Geboren in Togo of Zweden, gestudeerd in Cambridge of Berkely en nu een blitse carrière die je afwisselend naar Parijs, Tokio of New York voert? Yep, dan ben je een transculturalist volgens het boekje! En gelukkig is de ‘latte’ met je mee geglobaliseerd.

Zij het dus soms in vreemde vormen. Zoals opgewarmde koffie in blikjes in Zuid-Korea. Die vormen misschien een metafoor voor een cultuur die enerzijds is ingebed in het confucianisme – met een sterk verticale, sociale hiërarchie en dito codes als gevolg – maar anderzijds compleet veramerikaniseerd is en georiënteerd op het Westen. Na een afgekondigd staakt-het-vuren in de Koreaanse oorlog tussen Noord- en Zuid-Korea in 1953 – de vrede is overigens nooit gesloten, zodat beide landen officieel nog steeds in staat van oorlog verkeren – veranderde de economie in Zuid-Korea sinds de jaren zestig in een sneltempo van een agrarische industrie naar een welvarende maakbare industrie met een grote tertiaire sector. Zuid-Korea speelde een steeds prominentere, internationale rol op economisch vlak. Met als hoogtepunt de Olympische Spelen, die in 1988 in Seoul werden gehouden en die een nieuwe periode van uitgebreide, democratische hervormingen inluiden. Deze snelle ontwikkelingen maken van de Zuid-Koreaanse cultuur, althans voor een buitenstaander die voor het eerst in Seoul komt, een schizofrene mix van in stand gehouden tradities (met *Kimchi*⁴ voorop) en een extreme prestatiedruk en consumeringsdrang. Een cultuur waarbinnen artistieke waarden vooral geschat worden naar het prestige dat van een project afstraalt en waar een aantal actoren – zoals curator Seong Hee Kim en de Gyungi Foundation – dat tij probeert te keren maar daarbij onvermijdelijk op bestaande codes en verwachtingen botst en dus toch weer in hetzelfde patroon vervalt.

Een culturele uitwisseling heeft met andere woorden veel niveaus. Of zoals Monsoon #1-deelnemer André Erlen het uitdrukte: ‘You need many dictionaries at the same time’. Voor mij als organisator ging Monsoon #1 op een eerste niveau over de dubbele praktijk van globalisering: het vinden van een balans tussen het lokale en het globale. Over hoe we onze verwachtingen voor een groot stuk moeten laten varen. Maar ook hoe het, binnen de gemeenschappelijk gecreëerde context, misschien goed is om, met het nodige respect evenwel, in onze eigen rol te blijven: om als cappuccinodrinker gewoon duidelijk ‘nee’ te zeggen en niet te trachten om de lokale, indirecte omgangscodes te incorporeren. Want hoe kan je weten hoeveel procent oogcontact je in Korea met persoon X in de hiërarchie mag hebben als je het zesde zintuig *nunchi* niet machtig bent? Hoe kan je aanvoelen of iemand de juiste *kibun* heeft om slecht nieuws mee te delen?⁵